



**09.30 Ilmoittautuminen ja aamukahvit**

10.00 **Tervetuloa ja päivän ohjelma**  
Mikko Kuussaari, SYKE

10.10 **Pölyttäjät osana ympäristöpolitiikkaa**  
Mikko Kuussaari, SYKE

10.40 **Valtakunnallinen päiväperhosseuranta (1991-)**  
Kimmo Saarinen, SPS

11.20 **Maatalousympäristön päiväperhosseuranta (1999-)**  
Janne Heliölä, SYKE

**12.00 Lounastauko** (ennen siirtymistä yhteiskuva salissa)

13.00 **Valtakunnallinen yöperhosseuranta (1993-)**  
[Reima Leinonen, SPS] **Ida-Maria Huikkonen**, SYKE

13.20 **Valtakunnallisen yöperhosseurannan tuloksia**  
Anna Suuronen, SYKE

14.10 **Kimalaisseurannan ensi vaiheet (2019-)**  
**Janne Heliölä**, SYKE

**14.30 Päiväkahvit**

15.15 **Pyydetty kommenttipuheenvuorot havainnoijilta**

15.45 Havainnoijien sana on vapaa, keskustelua

16.15 **Yhteenveto: Pölyttäjäseurantojen tila ja tulevaisuus?**  
Seurantojen ylläpitäjien paneelikeskustelu

**17.00 Tilaisuus päättyy** - Haltia suljetaan klo 17.00.



# Seminaarin järjestäjät



Janne Heliölä



Mikko Kuussaari



Kimmo Saarinen



Anna Suuronen



Ida-Maria Huikkonen



Susu Rytteri



Reima Leinonen



Juha Pöyry



KIMALAISSEURANTA

# Pölyttäjät osana ympäristöpolitiikkaa

Mikko Kuussaari

Suomen ympäristökeskus (Syke)

Hyönteisseurantojen tulosseminaari

Luontokeskus Haltia 19.11.2022



KIMALAISSEURANTA

# Biodiversiteettiseurantojen arvostus kasvanut

- Nykyisin luontokato kaikille tuttu aihe, jonka pysäyttäminen noussut korkealle myös poliittisten päättäjien työlistalla
- EU:n luontotavoitteilla ollut suuri vaikutus
- Uhanalaiskehityksen rinnalla systemaattisten lajistoseurantojen arvostus on kovassa kasvussa
- Ne tuottavat kaikkein luotettavinta tietoa luonnon monimuotoisuuden tilasta
- Suomessa lintu- ja perhosseurantojen pitkät aikasarjat ovat osaltaan tehneet seurantojen arvon näkyväksi
- EU:n pölyttäjälöite (v. 2018) vaatii jäsenmailta toimia
  - Suomen kansallinen pölyttäjästrategia v. 2022
- Viime vuosina hyönteisseurantoihin on alkanut löytyä myös rahoitusta

# Hyönteisseurantojen rahoitustilanne parantunut

- Hyönteisseurantojemme perusta on ennen kaikkea vapaaehtoisten harrastajien tekemä työ
- Sen lisäksi tarvitaan rahoitus seurantojen koordinaatiolle ja raportoinnille
- Rahoituksen puute ollut pitkään seurantojen jatkuva ongelma
- Viimeisen kolmen vuoden ajan YM rahoittanut kolmea pitkäaikaista perhosseurantaamme
  - Hyönteiskantojen seuranta –hanke (2020-2022)
- Kimalaisseurannan pilotointi PÖLYHYÖTY-hankkeessa vuosina 2019-2020 ja MMM:n erillisrahoituksella 2021-2022
- Nämä kansalaisseurannat tärkeä osa Suomen pölyttjästrategiassa (2022) ehdotettua seurantakokonaisuutta





# Suomen pölyttjästrategiassa kaksi pääteemaa ja viisi aihepiiriä

## *Lisätään ja parannetaan pölyttäjien elinympäristöjä*

### 1. Vahvistetaan taantuneiden pölyttäjälajien kantoja

- Toimenpiteet 1-4

### 2. Parannetaan pölyttäjien elinolosuhteita ja elinympäristöjä

- Toimenpiteet 5-8

## *Lisätään pölyttäjiä tukevaa tietoa ja toimintaa*

### 3. Edistetään tarhattujen pölyttäjien turvallista käyttöä

- Toimenpiteet 9-13

### 4. Vahvistetaan pölyttäjien seurantaa ja tutkimusta

- Toimenpiteet 14-22

### 5. Lisätään pölyttäjiin liittyvää tiedonvälitystä ja yhteistyötä

- Toimenpiteet 23-27



Kansallinen  
pölyttjästrategia ja  
toimenpidesuunnitelma

Ympäristöministeriön julkaisu  
2022:9

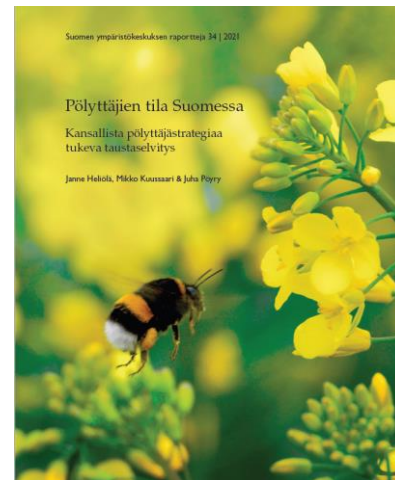


Suomen ympäristökeskuksen raportteja 24 | 2021

Pölyttäjien tila Suomessa

Kansallista pölyttjästrategiaa  
tukeva taustaselvitys

Jana Heliö, Mikko Koskari & Jukka Pöyry



# Suomen pölyttjästrategian tavoitteet seurannalle

Pölyttjäseurannan tavoitteena on kattaa Suomen:

- Keskeisimmät pölyttjäryhmät
- Tärkeimmät elinympäristötyypit
- Eri maantieteelliset alueet

Seurannan runkona kansalaisseurantoihin perustuvat hyönteisseurannat, joita täydennetään tarvittavilta osin uudella viranomaisseurannalla

- Pohjautuen esitykseen EU:n yhteisen pölyttjäseurannan järjestämisestä

**Tavoitteena tasapainoinen kompromissi tietotarpeiden, toteutettavuuden ja taloudellisten reunaehtojen välillä**



# Pölyttäjäseurannan keskeiset elementit

## *Käynnistetään täydentävää viranomaisseurantaa*

### **Seurattavat lajiryhmät**

- Kimalaiset
- Erakkomehiläiset
- Päiväperhoset
- Kukkakärpäset

### **Seurattavat elinympäristöt**

- Tavanomaiset maatalousalueet
- Lajistoltaan arvokkaat niityt
- Talous- ja suojelumetsät
- Tunturit

## *Turvataan aiempien kansalaisseurantojen jatkuvuus*

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta (1991-)

Valtakunnallinen yöperhosseuranta (1993-)

Maatalousympäristön päiväperhosseuranta (1999-)

Tunturiperhosseuranta (2008-)

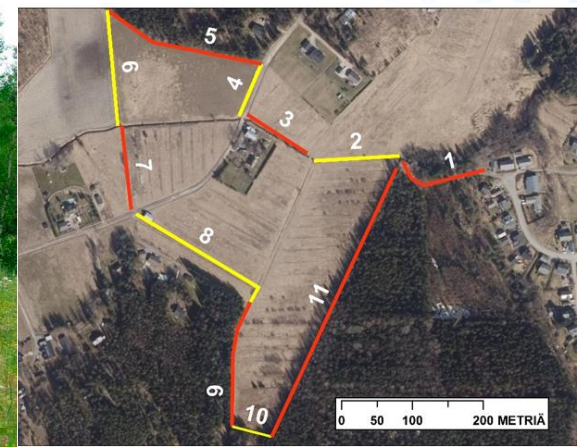
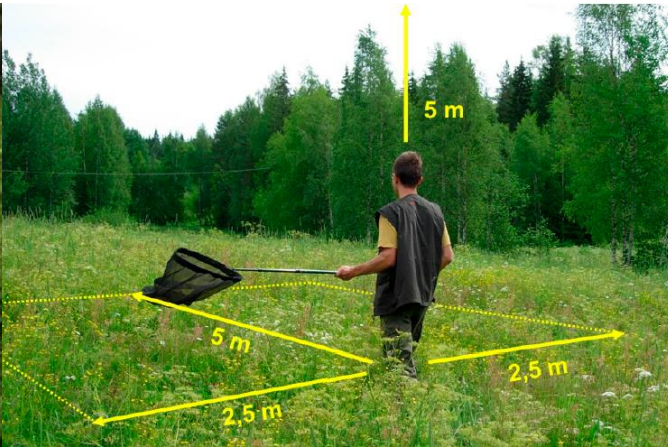
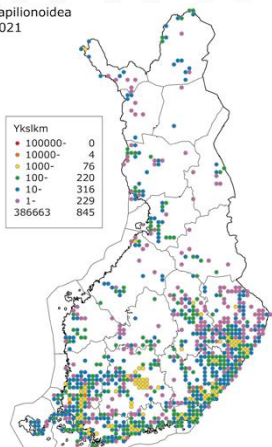
**Kimalaisseuranta (2019-)**



# Pölyttäjien kansalaisseurannat

- Kaikki halukkaat voivat osallistua
- Lajitietokeskus (laji.fi) kerää kansalaishavaintoja kaikista pölyttäjistä
- Viisi erillistä seuranta-ohjelmaa keskittyy tarkemmin rajattuihin pölyttäjärühmiin (omilla menetelmillään)
- Havainnoinnin ja sitoutumisen vaativuus vaihtelee eri seurantojen välillä
- **Valtakunnallinen päiväperhosseuranta** 1991- (10 km<sup>2</sup> atlas-havainnot)
- **Yöperhosseuranta** 1993- (valopyydykset)
- **Maatalousympäristön päiväperhosseuranta** 1999- (linjalaskenta)
- **Tunturiperhosseuranta** 2008- (seuranta-alan laskenta)
- **Kimalaisseuranta** 2019- (linjalaskenta)

Papilionoidea  
2021



# Pölyttäjien viranomaisseuranta käynnistyi kesällä 2022



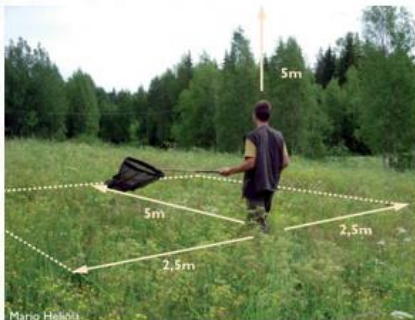
- Seurannan aloitus PÖLYSEURA-hankkeen avulla
  - YM:n rahoittama 3-vuotinen hanke
  - Pohjana kansallisen pölyttjästrategian seurantaehdotus
  - Kesällä 2022 pölyttjäseuranta 134 paikalla
- Hankkeessa mukana useita toteuttajatahoja:
  - Suomen ympäristökeskus (koordinaattori)
  - Luonnontieteellinen keskusmuseo (hankepartneri)
  - Metsähallitus (yhteistyötaho)
  - Luonnonvarakeskus (yhteistyötaho)
  - Suomen 4 H Liitto (yhteistyötaho)
  - Suomen Perhostutkijain Seura (yhteistyötaho)





# Menetelminä EU:n seurantaehdotuksen mukaiset linjalaskenta ja värimaljapyydykset

**Linjalaskenta** vakioreitiltä 4 x kesässä  
(2 x 250 m vakiomittaista toistoa per alue)



L

L, V

L, V



Päiväperhoset

Tarhamehiläinen

Kimalaiset

**Värimaljapyydykset** (2 x 2  
pyydystä per alue) kesä-heinäkuussa



V, (L)

V



Erakkomehiläiset

Kukkakärpäset

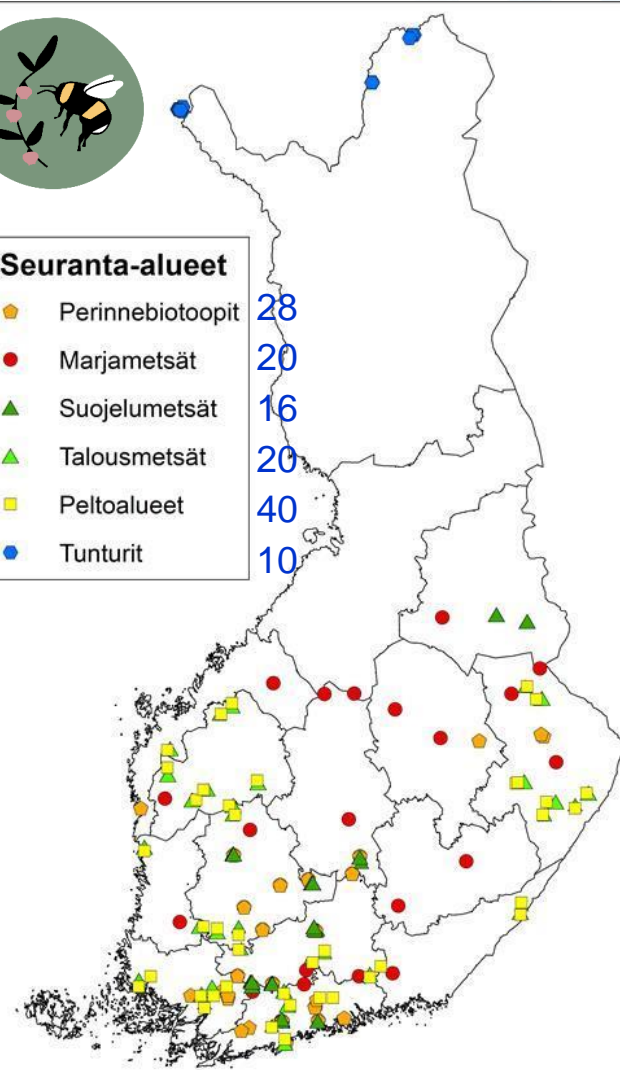
# Seurannan toteutus eri ympäristöissä

Kesällä 2022 seuranta yhteensä 134 paikalla

- Tavanomaiset maatalousympäristöt (40 aluetta)
  - Tutkittaviksi arvottuja maatalousalueita, Syke
- Perinnebiotoopit (28)
  - Lajirunsaita niittyjä, Metsähallitus 16, Syke 12
- Talousmetsät (20)
  - Pienten metsäautoteiden varsia, Syke
- Marjametsät (20)
  - Puolukkakankaita, Suomen 4H-liitto & Luke
- Suojelumetsät (16)
  - Mäntykankaita, Metsähallitus
- Tunturit (10), Suomen Perhostutkijain Seura



Seuranta-alueet	
● Perinnebiotoopit	28
● Marjametsät	20
▲ Suojelumetsät	16
▲ Talousmetsät	20
■ Peltoalueet	40
● Tunturit	10



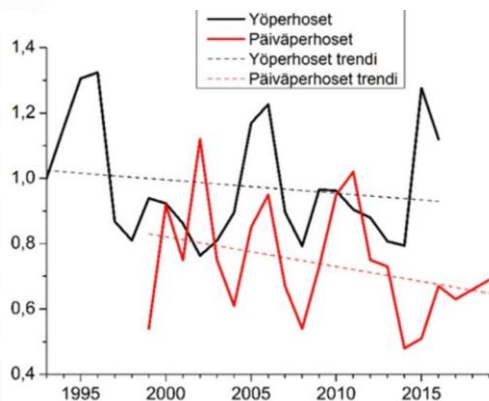
LUOMUS vastaa pyydysaineistojen esilajittelusta ja määrittämisestä

# Seurannasta saatavat tulokset

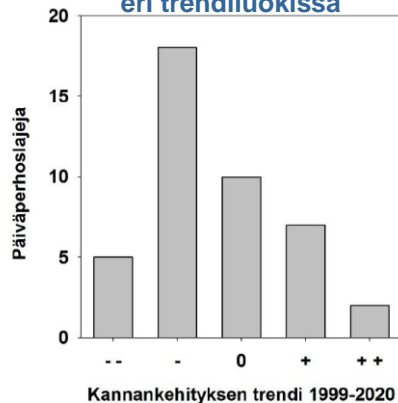
- Pölyttäjien vuosittaiset kannankehitysarviot ja pitkäaikaistrendit erikseen eri lajeille ja lajiryhmille
- Tietoa ympäristöpolitiikan vaikuttavuuden arviointiin
  - Esim. lajien uhanalaistarkastelut ja EU:n direktiivilajiraportointi

## Esimerkkejä nykyisistä perhosten kansalaisseurannoista

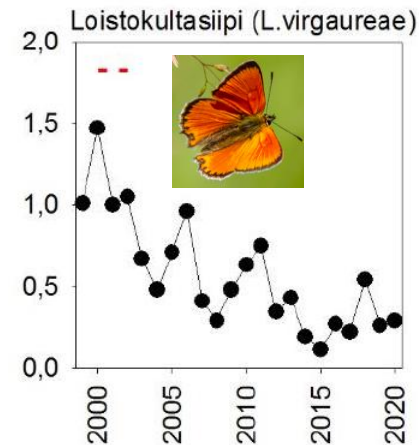
### Runsauden yleistrendi



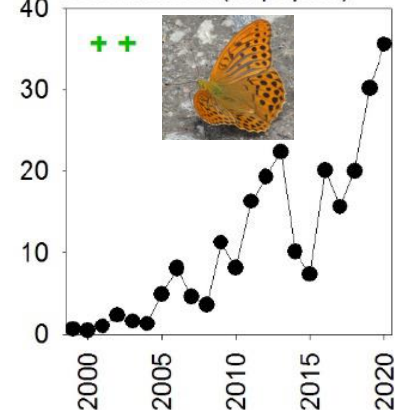
### Päiväperhoslajien määrät eri trendiluokissa



## Esimerkkejä perhoslajien kannankehityksestä



### Keisarinniitta (A. paphia)

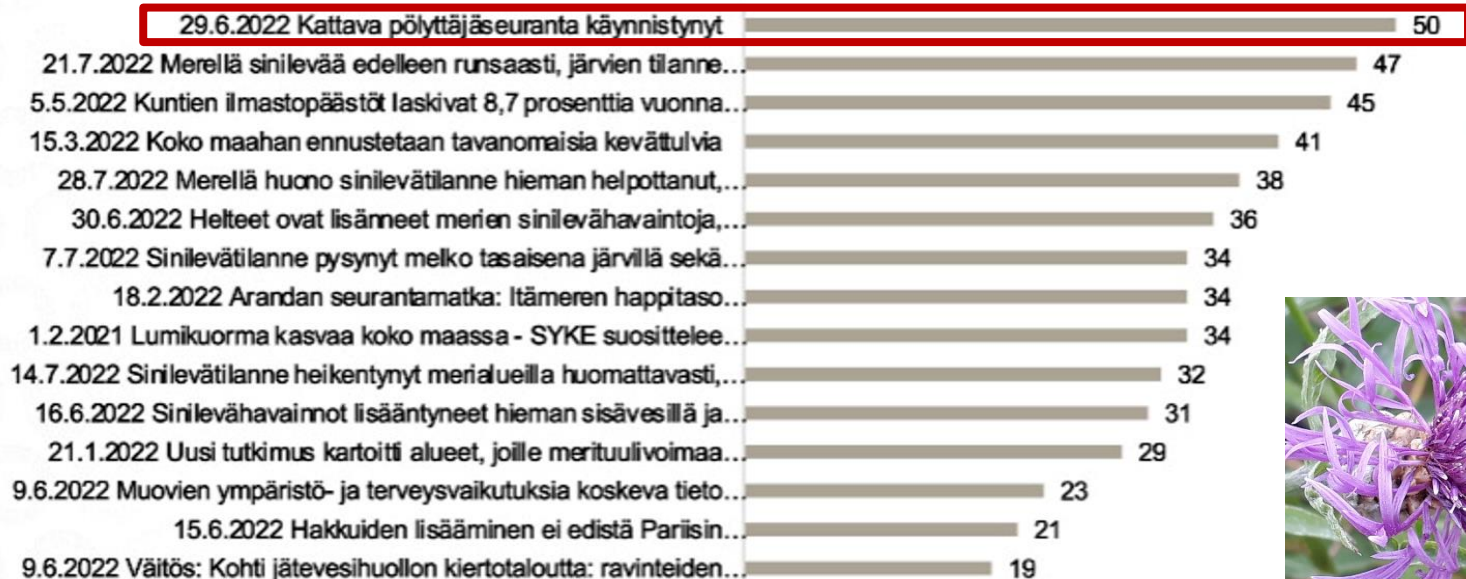




# Pölyttäjien hyvinvointi kiinnostaa kansalaisia laajasti

- Pölyttäjäseurannan tiedote vuoden siteeratuin Syken tiedote (n = 644 )
- Pölyttäjien elinolojen parantamistoimet saavat kansalaisten tuen
- Samalla edistetään tehokkaasti myös muun luonnon monimuotoisuuden säilymistä

## Syken tiedotteiden TOP 15 vuonna 2022





# Yhteenveto

- Systemaattiset lajiseurannat tuottavat kaikkein luotettavinta tietoa luonnon monimuotoisuuden tilasta
- Pölyttäjäseurantojen turvaaminen ja niiden kattavuuden parantaminen pölyttjästrategian keskeinen tavoite
- Suomen pölyttäjäseurantojen kokonaisuudessa on kaksi toisiaan täydentävää osaa: kansalaisseurannat ja viranomaisseuranta
- Molemmilla on tärkeä rooli pölyttäjien hyvinvoinnin seurannassa
- Vapaaehtoisten harrastajien työpanos seurannassa äärimmäisen tärkeä





# Kiitos mielenkiinnosta!

